

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadó-hivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut 20.	
Telefon: 300.	
ELŐFIZETESI DÍJAK:	
Helyben házhoz hordva	
egész évre	14.40
fél évre	7.20
negyed évre	3.60
egy órára	1.20
Vidékre postán küldve	
egész évre	17.40
fél évre	8.70
negyed évre	4.35
egy órára	1.40

Fel, fel vitézek!

Kitört a háború és zengett a nóta: fel, fel vitézek!

Akkor a lelkesedés örömmámorában uszott az egész világ. Lázban a virtus jöléső lélekben tobzódtak a népek.

Az ősi erények megücskösödött tűzhelyein tüzek lobbantak fel. S miként a sötét éj pásztortüzei, úgy lobogtak a lángok. Bevilágították a mult homályá mögé rejtőző még régibb idők minden dicsőségét.

A kardok kikerültek hüvelyekből és a lelkesedés tüzeiben visszatükröztek a hősi megmondhatatlanság minden fájdalomát. Az élet pompájában virult. A harc nóták vadul zengtek.

De jött a csalódás, a szomorú kiösmérés. Hosszu, méla árnyat vetett minden küzdelmükre. Erőt vett rajtunk a szabadulni-vágyás. De nem lehetett és nem lehet!... Nem tudunk a háború ördögének polip karmai közül kikerülni. Fogva tart bennünket és hiába a legnagyobb erőfeszítés, a képtelenség a csüggedés határáig üzi reményeinket.

És e vigasztalan lehangoltságban urrá lettek felettünk a képzelet legörjögőbb szertelenségei. E hangulatban az eshetőségek zagyva serege kísérti gondolkozásunkat, ez megállott a legvégező határnál, a lehetséges lehetetlen oszlopkövénel és zugja, süvölti, ordítja felénk: Pusztítsd el a pusztítókat! De csak pillanatra szédít el a bosszúállás kábitó lehellete, mert végig fut rajtunk a szeretet, az egyetértés lágy fuvalma és nem enged, hogy vér tapadjon kezeinkhez.

Csak a hiénáknak, a vérszopóknak nem kell megkegyelmeznünk! Ezt megengedi a mindenkit szeretés érzése is.

A makacs angol készülődés.

Wolf ügynökség jelenti, hogy az angolok 24-éig tettek kétségbeesett erőfeszítéseket, hogy a borzalmas Arrasi csata sorsát javukra döntsék, de törekvéseik meghiúsultak és a rendkívül makacs támadások eredmény nélkül fejeződtek be. Huszonegyedikén az angolok rettenetes erőfeszítésekkel próbálkoztak de e napon az eddigi veszteségeik megkétszereződtek. Rohamozó oszlopokat valósággal lekaszálták gépfegyvereink, más csapataik pedig rettenetes ágyutűzünktől pusztultak el. — A Cambraibe vezető út mindkét oldalán halomszámra feltornyosult angol holttestek borítják a színteret.

Fegyverszünet reménye.

A Lokalanzeiger jelenti Hágából, hogy a semleges szociálisták nagy bizalommal néznek a Stockholmi konferencia elé és annak a lehetőségéről beszélnek, hogy Oroszország a központi hatalmakkal fegyverszünetet köt, ha a nyugati hatalmak nem mondanának le hódító terveikről.

A haditermelés állapota aggodalmas.

Pétervárra, ápr. 26. Thomas francia miniszter azért jött Pétervárra, hogy tanulmányozza a munkaszervezeteket és foglalkozzon a termelés többszörösítésének kérdésével, mert a hadiszükségleti anyagok állapota rendkívül aggodalmas. A munkások számos gyárban hetenkint csak négy napot dolgoznak.

A paprika maximális árai.

A hivatalos lap mai számában megjelent miniszteri rendelet szerint a paprikát zár alá veszik. A Haditermék részvénytársaság rendelkezik felette. A paprikakészletet 30 kilogrammon felül be kell jelenteni. A maximális árak a következők: Édes paprika 26 korona, erős paprika 21 korona és a merkantil paprika 16 korona.

A német kancellár körirata.

Berlin, április 26. A német kancellár köriratot intézett a német szövetséges államokhoz, amelyben azokat a személyeket, akik a hadianyaggyárakban izgatnak hazaárulóknak bélyegezze és utasítja a hatóságokat, hogy a törvény teljes szigorával járjanak el az ilyenekkel szemben.

Békehangulat Angliában.

Bazel, április 26. Az itteni értesülések szerint az utóbbi időben mindinkább megerősül az a hír, hogy Angliában a békeláz egyre nő.

Békekonferencia.

Stockholm, ápr. 26. A skandináv államok miniszterei elhatározták, hogy a május közepén tartandó konferencián teljes erőfeszítéssel mozditják elő a békevágyak törekvéseit.

Elsülyesztett hajók.

Berlin április 26. Wolf ügynökség jelenti, hogy német torpedónaszádok Dünkirchen környékén elsülyesztettek két a helyszínre siető franciánaszádot és egy tovasiető felfegyverzett órhajót.

Bolgár szociálisták

Stockholmban.

Szófia, ápr. 26. A bolgár szociálisták elhatározták, hogy a stockholmi kongresszuson képviseltetik magukat.

A harmadik támadás.

Rotterdam, ápr. 25. A Daily Chronicle a franciaországi frontról kapott jelentés alapján azt írja, hogy a karékokban beállott rövid szünet alatt a szövetségesek előkészítik a harmadik támadást, amelyre a front mögött még elegendő ember és tüüzérananyag áll rendelkezésre. De az eddigieknél is súlyosabb emberáldozatokra kell felkészülni, hogy a győzelmet el lehessen érni.

Orosz válasz

a békejavaslatra.

Stockholm, április 26. Az ideiglenes kormány legközelebb proklamálja Oroszország új háborús céljait. Ez alkalommal állást fog foglalni a központi hatalmak indirekt békejavaslatával szemben is.

60 orosz tábornokot

elcsaptak.

Rotterdam, ápr. 25. A „Times” szerint 60 orosz tábornokot magas koruk miatt elmozdítottak állásukból. Helyükbe fiatalabb tiszteket neveztek ki.

A szabadkai városi tisztviselők fizetése.

— Ötforintos malac a városi jegyzőnek. —

Sajnos, igaz, hogy semmiféle tisztviselő sem bír ma a régen megállapított fizetésből megélni. Voltak mégis olyan boldog idők is Szabadkán, amikor a városi tanács, az új város sokféle költségeit tekintve, fizetését 4 éven át (1743—1747-ig) nem vette föl és később is a rendesnél kevessebbel elégedett meg.

Midőn régebben Szabadkán a mezővárosi tanácsot megváltastották, elhatározták, hogy a városbíró 100 rénus-forintot, a tanácsnokok pedig 70—70 forintot kapjanak évenként a város pénztárából. A városi jegyző, akit eleinte évről-évre újra szerződtek, az első évben, 1743-ban 150 forintot kapott, 2 akó bort, 2 mérő búzát és egy 5 forintos malacot. Ugyan honnan venne most a város, ha fennállna a jegyző akkori fizetési formája, öt forintért neki malacot, mikor a mostani malacok rengyos 100 koronáért még a cseesszopásról se mondának le?

1747. május 1-től egészen 1769-ig a bíró 150 forintot, a tanácsnokok pedig 30—30 forintot kaptak. Ekkor egy tanácsülés a tanácsnoki fizetést 30 forintról fölemelte 75 forintra. Két év múlva ez a fizetés 5 forintra javult. A város összes tisztviselői fizetését, tanítók, szolgák stb. fizetéseivel 1746-ra összesen 958 forintra rúgtak. 1782-ben ez az összefizetés 8115 forint volt. A legkisebb fizetést a 4 éjjeli ór kapta, egyenként 20 forintot egy

évre. 1796 óta a polgármester 150 forintot kap, a 12 tanácsnokból öten 300—300 katon pedig 150—150 forintot.

A múlt század közepén, mivel az élet igényei szerfölött megszaporodtak és a tisztviselőktől is nagyobb képzettséget, drágább iskolázást és kizárólagosan hivatali foglalkozást követeltek, ezeknek a fizetése is természetesen emelkedett és számuk is nagyon megszaporodott. 1861-ben a polgármesternek 1500, főbíróknak főkapitánynak 1200, tanácsnokoknak, főjegyzőnek, főügyésznek, főadószedőnek 1000 forint fizetése volt. A fizetés 1872-ben emelkedett, ellenben 6 év múlva egy tizedével leszállították.

1892-ben a fizetés a következő volt:

Polgármester 1980, árvaszéki elnöke 1720, rendőrkapitány 1620, tanácsnokok 1350, főjegyző 1440 forint és így tovább, folyton kisebbedő összegek. A toronyórás fizetése 120 forint volt, az első osztályú irnok fizetése 550, a második osztályúé 450 forint.

Akkoriban természetesen a pénznek az értéke sokkal nagyobb volt, de hogy valami rózsás nem lehetett, azt követeltetni lehet a sok panaszból, melyekkel folyton előállottak és alig múlt el év, hogy fizetésjavítást ne kértek volna. Erre az okok most megszárazozódtak és kíváncsian várjuk, mi lesz az eredmény.

Lesze cukor a gyümölcs befőzéséhez?

— Szabadka kér-e pótmennyiséget?

A közlélmzési ügyosztály válasza. —

A háziasszonyok körében legujabban arról tárgyalnak, lesz-e cukor a gyümölcs-befőzéshez. Külön pótkiutalásról álmodoznak, mert mint mondják, a rendes havi cukormennyiség nem tudná födőzni a szükségletet.

Még csak a mostani megengedhető normális igényeket sem tudja kielégíteni a kiutalt havi adag, nemhogy a gyümölcs-befőzéshez elegendő mennyiség ki-teljen belőle.

Ezért lázas érdeklődéssel tárgyalják az ügyet és legtöbben számítanak arra az eshetőségre, hogy az országos közlélmzési hivatal a rendes havi cukormennyiségen kívül bizonyos pótmennyiséget utal ki Szabadka, de a többi városok és községek részére is.

Ezidő szerint azonban a közlélmzési hivatal még nem utalványozott ki egy miligrammal se többet a rendes havi porción felül.

A „Délvidék” munkatársa ma érdeklődött a közlélmzési ügyosztálynál esett-e már szó a gyümölcs-befőzéshez szükséges cukorról. Jeleztük, hogy a székesfőváros közlélmzési ügyosztálya átirattal fordult báró Kürtyhez, utaljon ki a közlélmzési hivatal a gyümölcs-befőzés idejére a rendesnél nagyobb mennyiséget. És érdeklődünk, vajjon Szabadkán foglalkoztak-e már aszal a tervvel, hogy egy

ilyen átirattal megkíséreljék a szükséges pótmennyiség kiutalását.

Az Országos Közlélmzési Hivatalnál már tettek olyan kijelentéseket, hogy lesz kiutalva pótmennyiség. És ha a fővárosban lesz cukor kiadva a gyümölcs-befőzéshez, akkor az egész ország számára is utalnak ki pótmennyiséget.

Aki nem vette tudomásul a háborút. Borzám Dina titeli illetőségű hajós, a Merkur hajó fűtője igen fogmatikus embernek bizonyult. Tőle dulhatott közel három esztendeje a világot rengető vérzivatar, tőle sorozhattak, szemlézhetők, összeírhattak; ő nem vett tudomást az eseményekről, csak haladt a maga megszokott, békés útján és semmiképpen sem kíván beavatkozni a háborúba. A békés természetű hajós sem a katonai szemléken, sem a sorozásokon nem jelentkezett, míg végre most karhatalommal mérték alá állították. A sorozáson kitűnt ugyan, hogy katonai szolgálatra alkalmatlan, de kihágás miatt megindították ellene az eljárást. Az enyhítő körülmények figyelembe vételével mindössze 3 napi elzárásra és 20 korona pénzbüntetésre ítélték.

Az összes rekvirált gabonamennyiséget elszállítják.

A napokban érkezett a földmivelésügyi minisztertől egy távirati rendelet, a városok polgármestereihez, és a vármegye alispánjához Scullétyhez, hogy a rekvirálási jegyzékek alapján állapítsák meg, még mennyi rekvirált készlet vár elszállításra és a körzetbeli bizományosok bevonásával állapítsanak meg egy olyan programot, mely az összes rekvirált terményeknek legkésőbb május 15.-éig történő leszállítását feltétlenül biztosítja.

A haditermény bizományosai azonnal érintkezésbe léptek a hatóságokkal és megállapítottak egy olyan tervezetet, mely a miniszteri rendeletnek megfele-

lőleg biztosítja a rekvirált termények leszállítását.

Ma érdeklődünk Jakobsics Imrénél a Hitelbank igazgatójánál, vajjon a Szabadkán rekvirált termények leszállítása megtörténik-e a megszabott határidőig.

Innen nyert értesülésünk alapján közöljük, hogy a termények elszállítása folyamatban van és május 15.-éig a szállítás be is fejeződik.

A leszállítás programja a közlélmzési ügyosztálynal egyetértően lett megállapítva és elsősorban azokról a helyekről szállítják be a rekvirált gabonát, hol az eshetőségek annyira kilátástalanok, hogy azonnali intézkedésekre volt szükség.

Gyűjtsünk élelmet télire!

— A főzelékfélék konzerválása. —

A mai háborus időben igen fontos hogy előre gondoskodjunk a téli éleletről. Ennek legjobb és legegyszerűbb módja a konzerválás. A konzerválás célja, hogy az eltett konyhakerti termények el ne romoljanak, hanem jóízűek maradjanak és táplálkozásra alkalmasak legyenek. — A konzerválás főbb módjai: az aszalás, a befőzés az ecetbe eltevés, a besavanyítás. —

A megromlástól úgy óvjuk meg a konzerválandó terményt, hogy a rajta előforduló rovarokat, petéket, penészeket, baktériumokat elpusztítjuk és azonnal is a kész konzervtól az elődieleket állandóan távol tartjuk. —

Az élődi szervezetek elpusztítására szolgálhat a magas hőfok, vagy a kémiai anyagok. —

Az élődi szervezetek távol-tartását a kész konzervektől, részben azzal érjük el, hogy a konzervált főzelékből elvonjuk a vizet (aszalás), vagy hogy konzerváló hatású kémiai anyagokkal (ecet, fűszerek, só, tej-sav) veszünk körül. Ezek a módok azonban nem mindig elégségesek és azért a konzerveket újabb fertőzés ellen is meg kell védeni, rendszerint oly módon, hogy légmentesen elzárjuk.

Az elődielek elpusztítására rendszerint elegendő 60—70°C. A gyakorlatban szokásos hosszadalmas főzés felesleges sőt ezzel a konzerv színét elvesztí és összezsugorodhatik, úgyhogy kevésbé tetszetős lesz és azonfelül a főzelékben foglalt értékes, könnyen oldódó tápanyagok elvesznek.

A konzerváló anyagok között az ecet és a só a legfontosabbak. Az ecetre vonatkozóan csakis hamisítatlan, jóminőségű borecetet szabad használni.

A legfontosabb konzerváló eljárások a következők:

1) Aszalás.

Minden főzelékféléket lehet aszalni. — A fűtényező meleg és száraz levegő. — Rendszerint 60—70°C elegendő de a legzsengőbb fajtákat, mint pl. kaprot, sóskát, salátát csak 50—60°C-on aszaljuk.

Aszalás előtt a terményeket

gondosan meg kell tisztítani és előkészíteni. — Így a zöldbabot előbb felszelelik, fás részét lehántják. — Azután gőzbe teszik, úgy hogy a termény gyorsan megpároljon anélkül, hogy cseppfolyós vízzel érintkezésbe jutna; végül pedig megszállítják. —

Kis háztartásban az vagy a szabad napon, vagy konyhában végezzük egyszerű aszalódeszkán, vagy ládákban. — Nagyban aszaláshoz már alkalmas aszalógépet kell alkalmaznunk. — A fő az, hogy a gondosan megtisztított és előkészített, kitűnő minőségű terményt meleg és száraz levegőnek tegyük ki. — Az aszalás akkor teljes, ha a kihűlt termény egészen törékeny, teljesen vízmentes. — Aszalás közben ügyelni kell arra is, hogy por, piszok, legyek el ne lépjenek a terményre. — Az aszalt főzelékeket penészek és rovarok ellen kell megvédeni. — Azért szellős, száraz, hűvös helyen tartjuk el vagy sűrű fonalú zsákokban, vagy légmentesen záró edényekben őrizzük. — Az aszalt főzelék kemény és ezért felhasználás előtt több óráig vízben kell áztatni, hogy megpuhuljon és csak azután készítjük el friss főzelék módjára. —

2) Befőzés.

A főzelékfélék a gyümölcs-höz hasonlóan befőzhetők. — A megtisztított, kitűnő minőségű főzeléket gyenge sósvízben (5 gramm só 1 liter víz) 3—5 percre leferrázzuk, vagy pedig gőzbe tesszük. — Azután üvegbe rakjuk, ügyelve arra, hogy sok levegő között ne maradjon. — Majd annyi felforralt gyenge sósvizet öntünk hozzá hogy a sósvíz a főzeléket elborítsa. — Végül az üveget légmentesen elzárjuk és a befőtt gyümölcshöz hasonlóan fél, vagy egész órára gőzbe tesszük. —

3) Keretbe való eltevés.

A zöldbabot, karioolt, zsenge sárgarépát, gombát, az uborkához hasonlóan borecetbe is lehet eltenni. — Fűszert egyéni ízlésünk szerint adunk hozzá. Rézet, vagy más fém nem szabad bele tenni, mert attól

undorító ízűvé válik és mérges hatása is lehet. —

4) Besavanyítás

A káposzta módjára zöldbabot és uborkát is lehet besavanyítani. — A teretényt előbb gyenge sósvízben néhány percre leforrázzuk, vagy gőzbe tesszük, azután edénybe rakjuk rétegenként és közben annyi konyhasót adunk hozzá, hogy a só körülbelül 2—3%-ot tegyen ki.

Tetejére káposztalevelet rakunk végül deszkalapokkal és valami súlyos tárgyal lenyomjuk és annyi vizet öntünk rá, hogy az egészet elborítsa. — A bekövetkező erjedés napjaiban a tejetén mutatkozó zavaros habot leförlözzük és ha a víz eltűnnék újból öntünk hozzá kevés sósvizet.

Dr. Bernátsky Jenő után S. F.

NAPI HIREK.

A győztes fél.

*Ropog a fegyver, süvölt a gránát,
Reng, szakad a föld a falu helyén.
Dübörgő, zúgó, vaksötét tájon
Remegve kószik a reflektorfény.*

*Örvénylő füstben ordítva futnak
Sütőtől kikelt, loluló árnyok,
Míg lábuk alatt vérező roncsok
Sohajlva, nyögve halálra várnak.*

*Atok a légben, szitok az agyon,
Vonagló tagok, párolgó velő . . .
S ha fogy az ember s szűnik a lárma,
Új árnyak hízának homályból elő.*

*Inak ropognak, az izom szakad,
Függőcsök esnek a sötét rémek;
Vívják a végső; kegyetlen csatát:
A fog, a köröm a testbe mélyed . . .*

*Aztán jó a csend s jó a győztes fél:
Önti vér testét bíbor takarja,
Járása zörgő, ajka vigyorog,
A szeme üreg és csont a karja.*

Olasz harctér, 917. IV. 19

KEMÉNY SIMON.

Az iskolák Zita-ünnepélyei. Városunkban az iskolák ünnepélyek keretében tartják meg királyi névnapját. A templomokban szent miséidőszakot mutatnak be ebből az alkalomból. A szent Teréz templomban holnap délelőtt tartják a szent misét, amelyet Vojnich Dezső prépost plébános celebrál. A szent misén testületileg részt vesz a városi tanács, a törvényszék és testület. Az összes iskolák növendékei végig hallgatnak egy misét és utána Zita-ünnepélyeket tartanak.

A táborigyelés vizsgálása. Varga János a budapesti táborigyelés főpapi hivatal vezetője a holnapi gyorsvonattal városunkba érkezik, az itteni katonai lelkeség megvizsgálására.

Az Oltáregyesület választmányi ülése. Az Oltáregyesület hétfőn délután 5 órakor kézimunkával kapcsolatos választmányi ülést tart.

Istentisztelet a szerb templomban. Ófelsége Zita legkegyelmesebb királyasszonyunk névnapja alkalmából f. hó 27-én d. e. 11 órakor a gör. keleti szerb egyházban ünnepi hálaadó istentisztelet lesz.

Kunetz Ignác és neje alapítványa. Kunetz Ignác és neje Krausz Emma az 1914. évi december hó 12-én a szerbiai harcokban hősi halált halt fiuk Kunetz Endre 6-ik népf. gy. ezrebeli hadnagy emlékére egy 10000 koronás alapítványt tettek. Ebből 3000 korona kamatait 20 éven aluli hadiárvának juttatják — felváltva fiúnak, vagy leánynak, akinek atyja a mostani háboru-

ban az arvonalon halt hősi halált. További 3000 korona kamatait egy az arvonalon rokkantá vált kereskedő vagy iparos egyénnek juttatják, ugyanezen minden év december 12-én, miadaddig, amíg ilyen létezik, vagy jelentkezik. Továbbá 2000 korona kamatait egy a fiu kereskedelmi iskolát jó sikerrel végzett tanulónak juttatják a záróvizsgán. A fennmaradt 2000 korona kamatait pedig egy a helyi ipartestületnél felzabardult ifjunak adják, aki a felszabadulásnál remekelt. A husz év eltelte után pedig, ha már rokkant nem lesz, két kereskedelmi iskolai fiu és iparos kapja az alapítvány kamatait. Az alapítvány kezelését a tanácsra bízták, de az odaitélés jogát mindaddig, amíg az alapítványt tevők életben vannak, maguknak tartják fenn.

Csütörtökön is lehet csomagot feladni. Eddig a szabadkai csomagfeladásnál is szünetelt a csütörtöki csomagfelvétel. Most, — mint értesülünk — valamilyen pestahivatal ezen a napon is felvesz csomagokat, tekintettel arra, hogy a korlátozás oka, a torlódás megszűnt.

Kitüntetések. Az arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján és a kardokkal, Konyvity Bozidar 86-os tart. egészsz. zászlós kapta.

Az arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján, Gábor Marcell 86-os tart. egészségügy. zászlós nyerte.

A 2. osztályú ezüst vitézségi érmek kapták: Berge István népf. tizedes, Lakatos János szakaszvezető, Pungul Szvetozár, Sarok János, Deveseri Mihály, Gubis Mátyás, Simon Elemér Csik Balázs, Németh Károly népf. huszárok, a 4. honvéd huszárezredben. Továbbá Schöber Kálmán tart. zászlós, Nikolajevits Dömötör tart. hadapródjelölt, Bilinszki Flóris népf. szakaszvezető, Surján János népf. törzsermester, Halász József tizedes, Kadvány Lajos őrzető, Pastyán János, Vig Károly, Feldenczer József, Komáromi János tart. őrmester, Kecskés Károly népf. őrmester, Kralovszki Pál tart. szakaszvezető, címzetes őrmester, Horvát Ferenc, Bartha Antal tart. szakaszvezetők, Messy János, Müller József népf. szakaszvezetők, Montag Vince közlegény, Bakos János, Reiner Károly, Varga István, Utezi György tart. tizedesek, Reidli János népf. tizedes, Fodor Ferenc címzetes tizedes, Balázs János, Mészáros János tart. honvédek, Gyenes István, Baranyi István népfelkelők, Bertron Gyula, Jenovai János, Borbély Adám népfel-

kelők. Klein László tart. hadnagy, Németh Sándor tart. hadapród, Kolotác Simon őrmester, Komárosvits János szakaszvezető, Patak Ferenc tizedes, Wimmer János őrmester, Debity János szakaszvezető, Rohr József, Dekmár István tizedesek, Tomasi György népf. tizedes, Naasa Menyhért szakaszvezető, Szulemár György, Tóth János tizedesek, Dömök Péter, Rekeczky Ferenc őrzetők, Liptai Károly népf. tizedes, Baeslia Péter, Gerdás Péter népf. Reiter Miklós népf. őrzető, Mihálovics Simon őrzető, Riemann Ferenc tart. hadapród és Dir Ferenc szakaszvezető, valamennyien a 6. honvéd gyalogezredben.

A bronz vitézségi érmek utólag kapták Tóth Angyal Imre tart. huszár, Horváth János hadapródjelölt, Repatok Lipót tizedes, Rác János huszár a 4. honvéd huszárezredben és Ovári Jenő népfelkelő a 6. honvéd gyalogezredben.

Szaghemeister Béla temetése. Ma délután kísérik utolsó útjára Szagheiszter Béla nyug. vághidai állatorvost. — Mint tegnap megírtuk, — Budapesten az egyik szanatóriumban halt meg. A nyugdíjaztatása óta a szanatóriumban halt meg. A nyugdíjaztatása óta, a szanatóriumban töltött 14 esztendő alatt egészségi állapota mindig bizonytalanságban tartotta hozzátartozóit, kik halottjukat ma délután 4 órára várják hogy megérkezzen. A vasúti indóháznál lesz beszentelve és onnan az ugynevezett bajai temetőben levő családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

Aki félti a rekvirálási adatokat. A Délvidék munkatársai ma délelőtt felkereste a Hitelbank Gabonaosztályában Tancos urat, hogy egy eikkünk megírásához némi adatokat szerezzen be. Tancos ur igen előzékeny volt s a mindenesetre érdekes adatokat a közlélmézés titkaiként kezelte és volt nem szives azokat rendelkezésünkre bocsájtani. Habár egyáltalán nem lehet a titkok közé sorolni és habár mi az adatokat máshonnan is be tudtuk volna szerezni, nem mulasztjuk el kijelenteni ezuton, hogy Tancos urnak viszonzólagára mindenkor maradunk kész hívei.

Akik ismeretleneket perelnek. Tegnap délután Gruncsics Mihály és Kaszás Adám eszökök egyik szabadkai ügyvédnek igen érdekes megbízást adtak át. A nevezettek még vasárnap délután mint a halasi szőlők között barangoltak, észrevették, hogy a tilosban ismeretleneknek marhákat legeltetnek. Fölhívták őket a távozásra. Ebből aztán nézeteltérések keletkeztek. Valóságos csatározás fejlődött ki, melyből vesztesfélként a eszökök kerültek ki. Gruncsics Mihály 52 éves szőlő-csösz, valószínűleg meggyfabottalanyira elverték, hogy fején hárosa diónagyságu daganat keletkezett és a jobb vállán ért ütéseket nyomain még tegnap is észlelhetők voltak. A gyermekemhely főorvosának leletjével beállították az ügyvédhez és megbízták, hogy indíttassa meg az eljárását az ismeretlenek ellen.

A Lifka. Tegnap este a Lifka mozi teljesen kielégítette a közönség igényeit. Valóban, az ember nem tudja, melyik napon is látogassa meg a Lifkát, mely annyi élvezetes estét nyújt nekünk. Napról-napra, újabb újabb mozifilmek kerülnek a vászonra. Tegnap este is szufolt ház nézte végig azt a remek drámát, mely nem egy lehetlenséget tárt elénk, hanem egy megtörténhető eseményt. A vén bakancsszállító és fia, a bohém, ugyanezen mulattatta a közönséget. Reméljük, hogy a Lifka ezután is igen sok és kellemes estét fog nekünk szerezni elsőrendű filmjatekaival.

Mit ér a jó szomszédság? Egy kicsit majdnem kellemetlen kalandba keveredett a szabadkai villanygyár igazgatója, Rosenfeld Rikárd. A Bánó és Bröder fakereskedő egy jelentést tett reggel a csendőrségen, hogy az éjjel fatelepekről egy értékes gépszíjjat ismeretlen tettesek elloptak. A csendőrök rögtön nagy erővel fogtak hozzá a telvaj kinyomozásához és furcsa eredményre jutottak. Kísült, hogy a fatelepekről az éjjeli őrhazament és kint hagyta a szabadban a szíjjat. Ezt Rosenfeld igazgató meglátta és hogy a szabadjára hagyott drága szíjjat senki magához ne hívja, betétette magukhoz az ő portásával. Reggel persze a csendőröknek előadták a szíjjat. Csak a szíjjat jószágban talált jószág. Ennyit ér, ha az embernek jó szomszédja van.

Irodalom. Az Élet szépirodalmi képes heti folyóirat (szerkeszti Andor József) április 22.-i száma a következő tartalommal jelent meg: A három évszak. — A mi sajtónk. Andor József — Alázatos óda a Haldhoz. (Költemény) Mész László. — A jámbor fiúk. (Elbeszélés. Rác Pál. — A meiszeni vendégek. (Elbeszélés) Tarcai György. — Szívvel-leléssel. (Regény) írta: René Bazin; fordította Kálmán György. Kultúra. — Hétről-hétre. — szerkesztői üzenetek. — A kitűnő lapot melegszen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15/c. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

Főszerkesztő: Pinterits Károly igazgató, Budapest.
Főmunkatárs: Dr. Fontányi József ügyvéd, Szabadka.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Noomda és Irodalmi Vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában Szabadkán, Rakóczi-utca 20. szám

Lifka Bioskop
Szardán és esütörtökön

Az ibolyafaló

nagyvárosi erkölcsrajz 3 felv.

A vén bakancsszállító és fia, a bohém.

Vigjáték 3 felvonásban. — Kezdeté d. u. 5 és este 8 órakor.

Közgazdaság.

Pénzügy. Baja. A bajai kereskedelmi és iparbank alaptőkéjét 600 000 koronáról 1 500 000 koronára emelte fel. **Csantavér.** A csantavéri takarékpénztár r. t. 200 000 koronás alaptőkéjét 400 000 K-ra emeli fel, 2000 drb 100 K névértékű új részvény kibocsátásával. **Bácsszentiván.** Az első bácsszentiváni takarékpénztár r. t. május hó 6-án megtartandó közgyűlésén az alaptőkét 100 000 K-ról 200 000 K-ra emeli fel 1000 drb 100 koronás új részvény kibocsátása útján. **Szabadka.** Korzó közti r. t. céggel mozgófőnyék-színház létesítésére 60 000 K alaptőkével (200 drb á 300 koronás részvény) új vállalat alakult. Az igazgatóság tagjai: Braun Henrik, dr. Fenyves Ferenc, dr. Havas Emil, dr. Kalmár Jenő, dr. Ney László. **Bajmok.** Első bajmoki takarékpénztár r. t. Nagy József és Göbl János igazgatósági tagok töröltettek. **Gádosos.** Gádososi fogyasztási és értékesítési szövetkezet. Alkult 1917. feb-uár hó 4-én. **Katymár.** Katymárvidéki általános takarékpénztár r. t. Mayer V. János igazgatósági tag bejegyzve. **Törökkanizsa.** Törökkanizsa-járás központi szeszfőző szövetkezet. Alkult 1917. március 18-án. **Topolya.** Általános takarékpénztár r. t. Kis Károly igazgatósági tag törölve.

A H. T. vajközpontja újabb mennyiségű vajal hozott be. Nincs kizárva, hogy rövid időn belül sikerülni fog a behozatalt emelni, amire a belföldi vajgyártás megeszappannása és a fogyasztás folytonos emelkedése miatt igen nagy szükség van. Az sincs kizárva teljesen, hogy emelkedni fog a vaj ára. Az a hír, hogy a vajelszűrésnél a kereskedőket mellőzni fogják és a főváros élelmiszerüzemére egyedül végezne az elosztást Budapesten, nem felel meg a valóságnak.

A repce és a kendermag rekiválása. A kormány korábban zár alá vette a repce, vadrepce és kendermagot és elrendelte, hogy azokat csak a Haditermény Részvénnytársaságnak, a többi olajos magvakat pedig a Magyar Olaj- és Zsíripari Központnak szabad, illetve kell eladni. Mithogy ezek a magvak nem jutottak az előirt mennyiségben a központok birtokába, a földművelésügyi miniszter elrendelte ezek rekiválását. A kendermagból, len- és napraforgóból vetőmagul a termelő annyit tarthat vissza, amennyi a folyó évi vetéshez szükséges, ez a mennyiség azonban a kendermagból a múlt évi vetési terület egy és egynegyed részénél, a lenmagból és napraforgómagból a múlt évi vetésterület másfélzeresénél több nem lehet repceből, vadrepceből ellenben vetési célokra vjászatarlani nem lehet se lehet. A kendermagért, amennyiben a birtokos készletét, még mielőtt a hatóság lefoglalná, a Haditerménynek vagy bizományosnak bejelenti, a Haditermény, a múlt évi árakat fizeti. A rekivált kendermagért 100 koronát fizetnek métermá-

zsánként, a lenmagért 100, a káposzta-repceért 60, a róparopceért 57, vadrepceért 29, napraforgóért 75 koronát.

A Csantavéri takarékpénztár r. t. április 9-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy 200 000 K alaptőkéjét 400 000 K-ra fel-emeli 2000 drb 100 K n. é. új részvény kibocsátásával. A részvényjegyzés sikere esetén a 100 K n. é. részvényeket bevonnák és összesen 2000 drb 200 K n. é. részvényre cserélik be. A kibocsátási árfolyam 150 K.

A Zombori hengermalom r. t. (a Peati magyar kereskedelmi bank alapítása) 1916-ban 120 243 K (az előző évben 71 143 K) tiszta nyereséget ért el. Az 1 millió K alaptőkéből 750 000 K van befizetve. A mérlegben az örlemény és gabonakészlet 921 483 (932 362) K-val, a zsakkészlet 224 006 (83 298) K-val, a kintlevőség 410 033 (456 777) K-val van fölvéve. A tartozások összege 1 306 617 (1 217 044) K.

A Bajai tárházak r. t. (a Pesti magyar kereskedelmi bank alapítása) 1916. évi mérlege 49 879 K bruttó bevétel mellett 16 925 K tiszta nyereséggel zárul, szemben az előző évi 64 480 K összes jövedelem mellett kimutatott 20 338 K-val. Az alaptőke 240 000 K.

Színház.

* Berkó Lili vendégjátékait. Ma kezd meg vendégjátékát. Magyarországon egyik legnagyobb primadonnája Berkó Lili. Először a „Mágnás Miska”-ban a Mária, ebben a szerepében már filmen is láttuk, de színpadon sokkal szebben és jobban érvényesül. Berkó Lili-ről nem kell külön híresítő sorokat írunk, hiszen Szabadka közönsége már ösmeri és örömmel fogadja.

Holnap, pénteken egyik leg-híresebb szerepét játssza Berkó Lili a „Leányvásár”-ban ezt a szerepét Budapesten is, több mint százszor játszotta Szombaton este lesz a társulat utolsó előtti előadása és ekkor Berkó Lili a „Legénybucsa” fő női szerepében lép fel. A közönség lázas érdeklődéssel várja Berkó Lili fellépését, melyekre vidékről is igen sok jegyet rendeltek. Az előjелеkből néha a művésznő még vasárnap is vendége lesz színházunknak és pedig az Éva címszerepében.

* „Kömös Vilmos bucsuja.” Szombaton délután „A csárdás királyné” ez idényben utóljára kerül színre és ekkor bucsuzik Kömös Vilmos a népszerű komikus, akinek annyi színházi estét köszönhetünk.

Színházi műsor:

Csütörtökön: Mágnás Miska, Berkó Lilivel.

Pénteken: A leányvásár, Berkó Lilivel.

Szombaton: A legénybucsa, Berkó Lilivel.

Szombaton délután: Kömös Vilmos bucsuelőadásul: Csárdáskirályné.

Vasárnap este Berkó Lilivel Éva.

10386/1917. szám.

Hirdetmény.

Szabadka sz. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a Palics-környéki, cseszmai, gyepmesteri-telep előtti és a horgosi határ melletti kaszálókra f. évi április hó 17-én megtartott árverést az elért és a mai viszonyoknak meg nem felelő kedvezőtlen eredménye miatt megsemmisítette és az újabb árverés megtartására f. évi április hó 27-ik napjának d. e. 10 óráját tűzette ki azzal, hogy az árverést nem a helyszínen, hanem a városi gazdasági ügyosztály hivatalos helyiségében (városi székház, II. em. 128. a.) tartja meg.

Megjegyzé, hogy a kaszonbéri összeg az árverés alkalmával azonnal lefizetendő.

Az árverés egyéb feltételei a gazdasági ügyosztályban megtekintethetők.

Szabadkán, 1917. évi április hó 21-ik napján.

A városi tanács.

Szerkesztői üzenet.

B. F. A számla- és könyvkivonatok 100 koronán aluli összegnél 2 filléres, azon felüli összegnél 10 filléres bélyeggel láthatók el. A számlabélyeg felelelősről szóló törvényjavaslatok még nem terjesztettek elő.

Cz. H. Bajnok Az alkalmazottak fizetése után járó II. fokú illeték az ill. díj 89. tétel VIII. pontja és az 1881. évi XXVI. t. c. 11. §-a értelmében minden rá következő év január 1-ig befizetendő. Azok az intézetek, amelyek az 1916. évi november 30-ig befizessék a II. fokú illetéket az eddigi kifizetett járandóságok után, jogosultak voltak a régi skála szerint számítani az illetéket. Ellenben azok az intézetek, amelyek 1916. nov. 30-ika után teljesítették ezt az illetékfizetést, az 1916. évi XXVII. t. c. 12. §-a értelmében az új skála szerint tartoznak az illetéket befizetni, tekintet nélkül arra, hogy az alkalmazottak még a régi törvény hatálya alatt kapták kérdéses járandóságukat.

Zombori. A felvetett adókérdésben közöljük: A hadinyereségadó szempontjából megállapítandó az egyes üzleti években gyűjtött latens tartalékok összege, valamint az előző üzleti években gyűjtött tartalékokból számadásszerűen felhasználit, de mérlegszerűen ki nem mutatott összegek, amely tételek az adóvallomás 8. és 11. rovataiba vezetendők be. (Ilyen latens tartalékok lehetnek: az értékpapírok mérlegszerű és tényleges árfolyama közt fennálló különbözet, továbbá a hátralékos kamatok.) Nézetünk szerint a mérlegben ki nem mutatott hátralékos kamatok is be kell vallani a hadinyereségadó alá, de le kell vonni azt a részt, amelynek befolyása előreláthatóan nincs teljesen biztosítva. Ha a pénzügyigazgatóság mégis a teljes kamathátralék adóalapul vételével állapítaná meg a hadinyereségadót, a kivetés ellen felelősséggel kell élni.

B. V. Katymár. Az Olajközpont és Korpaközpont közös beadvánnyal fordult báró Ghillány földművelésügyi miniszterhez, kérve a napraforgó és tökmag rekiválását. A földművelésügyi miniszter azonban a tökmag rekiválásába nem ment bele, mert a tökmag a legszegényebb néposztálynak nemesek olajat adó terméke, hanem igen sokszor tápláléka is.

D. Ludas. A szállító cég csak akkor köteles kártérítést fizetni, ha őt, vagy alkalmazottját a ballon eltérése körül gondatlanság terheli. — Ezért meg kell tudni, mily módon történt a törés, azután lehet csak a szállító céghez kártérítést fordítani. Előbb bókés uton és csak eredménytelenség esetén perrel lépni!

Eladó

10 kupa buckai szőlő kedvező feltételek mellett bővebb felvilágosítást ad: Nojcsok Géza.

Aprított Tűzifát

bármely mennyiségben a rendelés napján házhoz szállít, Szegedi-úti telepéről Bánó és Bröder tűzifakereskedő cég Szabadka.

Telefon 446. Telefon 446.

MELETREND

Budapestről érk. délután	éjjel	6 01*
		12 24
		3 59
Budapestre ind. délelőtt	délután	10 15*
	éjjel	1 55
		12 45
		5 28
Zomborból érk. délelőtt	éjjel	10 02*
		10 11
Zomborra ind. éjjel		6 14*
		5 23
Ujvidékről érk. délután		1 21
	éjjel	11 50
Ujvidékre ind. délután	éjjel	1 44
		6 48*
Szegedről érk. délután		12 42
		5 54
	éjjel	4 13
Szegedre ind. délelőtt	délután	9 44
	éjjel	1 30
		12 05
Cservenka—Gombosról érk.	éjjel	8 57
Cservendka—Gombosra ind.	éjjel	4 42
Zentáról érk.		11 05
Zentára ind.		4 33
Bajáról érk. délelőtt	éjjel	9 02
		9 26
Bajára ind.		7 00
		8 05
Báosalmásról érk. délelőtt		7 46

A *gal jelzettek gyorsvonatok. Az éjjeli idő: este 6-tól regg.